

A Fővárosi Ítéltábla a Kerekes és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a dr. ... jogtanácsos által képviselt ... Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaságalperes ellen kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2016. szeptember 9. napján kelt 36.G.40.663/2016/6. számú ítélete ellen a felperes által előterjesztett fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes a módosított keresetében elsődlegesen kérte a szerződés létrejöttének hiányára hivatkozással az alperest 250.000 forint megfizetésére kötelezni, figyelemmel a régi Ptk. 205. § (2) bekezdésére és 361. §-ára. Másodlagosan kérte a kölcsönszerződés 1. oldal „Kölcsönnyújtás feltételei” második bekezdésének első mondata és az 5. oldal utolsó mondata mint tisztességtelen kikötések miatt a kölcsönszerződés érvénytelenségének a megállapítását és az alperes 250.000 forintban marasztalását, a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése, 209. § (1) bekezdése, 209/A. § (2) bekezdése, 217. §-a, a 18/1999. (II. 5.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja, valamint a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 210. § (1) bekezdése alapján.

Az elsődleges kereseti kérelmét azzal indokolta, hogy szerződéskötési akarat hiányában a felek között nem jött létre a szerződés, mert a lényeges kérdésekben nem állapodtak meg, mivel nincs meghatározva a kölcsön és a törlesztőrészlet összege devizában, a teljesítési időpontok (folyósítás, törlesztés) a deviza árfolyam módosítás, a deviza árfolyam kockázatairól egyáltalán nem állapodtak meg, nem kapott általános szerződési feltételeket (a továbbiakban: ÁSZF), fizetési ütemezést.

A másodlagos kereset körében megjelölt kikötések azért tisztességtelenek, mert a szerződés egy másik ÁSZF-re hivatkozik, amelyet nem ismert meg, és a bizonyítási teher megfordítása miatt neki kell igazolnia, hogy azt az ÁSZF-t nem kapta meg. Az alperes nem tartotta be a Hpt. 210. § (1) bekezdésének a rendelkezéseit, amikor az ÁSZF-t nem íratta alá külön. Állította továbbá, hogy a futamidő módosítása tisztességtelen, így a szerződés a semmis kikötések nélkül nem teljesíthető.

Az alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását, és perköltségben marasztalását kérte. Az elsődleges kereset körében kiemelte, hogy a kölcsönszerződés a lényeges elemeket tartalmazza, az a tény, hogy a szerződés a kölcsön összegét csak forintban határozza meg, nem eredményezi a kölcsönszerződés létre nem jöttét. A hitel összege és a törlesztőrészlet a kölcsönszerződés és az ÁSZF 7. pontja alapján devizában kiszámolható. A fizetési ütemezés mellékletében meghatározta a törlesztőrészletek naptári dátum szerinti esedékességét, valamint a futamidőt is. A felperes megismerhette a deviza alapú hitelezés kockázatait, a Kockázatfeltáró

Nyilatkozatot aláírta. A felperes a másodlagos kereseti kérelem körében nem jelölte meg, hogy a kamat és az árfolyamváltozás függvényében a havi törlesztőrészlet módosulást milyen okok miatt tekinti tisztességtelennek. A felperes az ÁSZF rendelkezéseinek elfogadása mellett írta alá a kölcsönszerződést.

Az elsőfokú bíróság az ítéletével a felperes keresetét elutasította és kötelezte, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 30.000 forint perköltséget.

Határozata indokolásában tényként megállapította, hogy a peres felek 2009. augusztus 14-én svájci frank alapú, változó kamatozású kölcsönszerződést kötöttek, amelyben a futamidőt 96 hónapban, a havi törlesztőrészlet összegét 49.341 forintban, a teljes hiteldíjmutatót 17,139%-ban határozták meg. A kölcsönszerződés megkötésének célja a felperes által megvásárolandó gépjármű finanszírozása volt, amelynek bruttó vételárát 3.700.000 forintban, a felperesi önrészt 950.000 forintban határozták meg. A felperes a 2009. augusztus 11-én kelt Kockázatfeltárási Nyilatkozatot aláírta, ennek során kijelentette, hogy a finanszírozási kérelem benyújtását megelőzően a fenti kockázatokat megismerte és a jelen nyilatkozatot, tájékoztatást megértette, az abban foglaltakat tudomásul vette. Kijelentette, hogy a finanszírozóval a finanszírozási szerződést a kockázatok teljes körű ismeretében köti meg.

Az elsőfokú bíróság az ítélet jogi indokolásában rögzítette, hogy a perbeli szerződés a DH törvények hatálya alá tartozik, aminek csak a másodlagos kereset elbírálása körében van jelentősége. Utalt a régi Ptk. 205. § (2) bekezdésére, 209. § (1) bekezdésére, 523. § (1) bekezdésére és megállapította, hogy a felperes elsődleges keresete marasztalásra irányult, ezért nem kellett vizsgálni a Pp. 123. §-ában foglalt feltételek fennállását. A kölcsönszerződésből megállapította, hogy abban szerepel a kölcsön összege, a törlesztőrészletek száma, a részletek havi összege, továbbá az, hogy svájci frank alapú, változó kamatozású. A kölcsönszerződés tartalmazza az alperes pénzszolgáltatási, valamint a felperes pénz visszafizetési kötelezettségét, ezért a szerződés a régi Ptk. 523. § (1) bekezdése alapján létrejött. A kölcsön és a törlesztőrészletek meghatározásának módja megfelel a 6/2013. Polgári jogegységi határozatban foglaltaknak. A felperes személyes előadása sem igazolta az elsődleges keresettel kapcsolatban azt az állítást, hogy nem jött létre a szerződés. A felperes aláírásával látta el a Kockázat- feltárási Nyilatkozatot, amelyben az alperes tájékoztatást nyújtott arról, hogy az árfolyamváltozás annak irányától függően a felperes hátrányára és javára is módosíthatja a havi törlesztőrészleteket. Ez is azt támasztja alá, hogy a kölcsönszerződés létrejöttéhez elengedhetetlenül szükséges feltételeken kívül a felek között egyetértés volt abban is, hogy az alperes svájci frankban tartja nyilván a felperes tartozását. Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a felperes számára megismerhetővé tette az ÁSZF-t azzal, hogy a kölcsönszerződés utolsó bekezdésében, közvetlenül a felperesi aláírás feletti részben tájékoztatta arról, hogy a szerződés részét képezi az ÁSZF is.

A másodlagos kereset körében megállapította, hogy a kölcsönszerződés közvetlenül a felperesi aláírás feletti részben kivastagítva tartalmazza azt, hogy a szerződés kizárólag az ÁSZF-el együtt érvényes. Az alperes ezt a figyelmeztetést úgy szerkesztette bele a szerződés pontjai közé, hogy erről a felperes viszonylag könnyen tudomást szerezhesen. A perbeli esetben az alperes a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében meghatározott feltételeket teljesítette, amelyeket a felperes az aláírásával elfogadott. A felperes állításával szemben az ÁSZF-et a Hpt. 210. § (1) bekezdése szerint nem kellett külön aláírnia a felperesnek, mert a jogszabály csak a pénzügyi szolgáltatásra irányuló szerződés írásba foglalását és a szerződés átadását teszi kötelezővé. Ez a szabály nem teszi szükségessé azt, hogy az ÁSZF-et vagy az Üzletszabályzatot az adósnak külön alá kellene írnia. A Hpt. VII. fejezetének Üzletszabályzatra vonatkozó pontjai sem tartalmazzak a felperesi állítást alátámasztó rendelkezéseket. Mindez pedig azt jelenti, hogy a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglalt szabályozás a Hpt. hatálya alatt megkötött kölcsönszerződések esetén is irányadók. A

kikötések tisztességtelensége a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdés j) pontja alapján sem állapítható meg, mert a kölcsönszerződéshez tartozó ÁSZF a Ptk. és a Hpt. rendelkezései alapján válnak külön aláírás nélkül a szerződés részévé, ezért ez a körülmény a régi Ptk. 209. § (6) bekezdése értelmében eleve nem minősülhet tisztességtelennek. A kölcsön kirovó pénznemének meghatározása a felek szerződés előtti egyeztetési folyamatának eredménye, ezért az nem minősül általános szerződési feltételnek. Mindezekre tekintettel szóba sem jöhet a deviza alapú kikötésekkel összefüggésben a régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdésének alkalmazása.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben kérte annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének történő helyt adást és az alperes perköltségben marasztalását.

A tényállás körében kiemelte, hogy a felek fix törlesztőrészletben állapodtak meg, továbbá az ÁSZF 7.a. pontjára történő hivatkozás súlytalan, mert az csak akkor érvényes, ha a felek másként nem állapodnak meg.

Állította, hogy a Kockázatfeltáró Nyilatkozat ellentmondó, az árfolyamváltozás a törlesztőrészleteket emelheti. A fix törlesztés esetén a futamidő növekszik, ezért a Kockázatfeltáró Nyilatkozat nem kapcsolható a szerződéshez. A Hpt. 203. §-a alapján azért kell különös figyelmet fordítani az árfolyamváltozás feltárásának elkülönítésére, annak törlesztőrészletre gyakorolt hatásától, mert a magyar törvények a Kúria 6/2013. Polgári jogegységi határozatától eltérően szabályozzák a kölcsön nyilvántartását. A szerződés szerint a kölcsön összege 2.750.000 forint és a nyilvántartás forintban történik, amely megfelel a számvitelről szóló 2000. évi C. törvénynek. Ebben az esetben az árfolyamváltozásnak a törlesztőrészletekre sokkal mérsékeltebb hatása van és az elsősorban a kamatkockázatban jelenik meg. Az alperes a 3. sorszámú ellenkérelmében maga bizonyította, hogy a szerződés nem deviza elszámolású, mert a nyilvántartás deviza neve forint. A 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH 1 törvény) 1. § (1) bekezdése szerint a perbeli szerződés nem tartozik a deviza nyilvántartású kölcsönök hatálya alá, ezért az elsőfokú bíróság ettől eltérő álláspontja téves.

Nem ténykérdés, hanem jognyilatkozat, hogy nem hivatkozott az árfolyamrés és az egyoldalú díjmódosítás tekintetében a szerződés tisztességtelenségére, mert ezeket a kikötéseket egyedileg megtárgyaltnak tekintette.

Továbbra is fenntartotta azt az álláspontját, hogy a felek között nem jött létre a szerződés a lényeges kérdésekben való megállapodás hiányában, mert a korlátlan árfolyamkockázatra a kockázat ellentételezéseként az alacsonyabb kamatra, az árfolyam meghatározására és annak módosítására a megállapodás nem terjed ki, nem határozták meg sem a kölcsön összegét, sem a törlesztőrészlet összegét és az az árfolyam hiányában nem számolható ki. Amennyiben a szerződés deviza elszámolású lenne, akkor az olyan atipikus szerződés, amelyre a régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdését kell alkalmazni és az ÁSZF-et külön el kell fogadtatni, ami nem történt meg. Ezzel kapcsolatban idézett a 6/2013. Polgári jogegységi határozat III. fejezet 2.d. pontjából. Álláspontja szerint tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a szerződés létrejöttét arra tekintettel állapította meg, hogy a felek a hitel törlesztőrészletében és a futamidőben megállapodtak, mert ilyen megállapodás nem jött létre közöttük. Néhány kérdésben való megállapodás nem hozza létre a szerződést, ugyanakkor bármely lényeges kérdés rendezetlensége a szerződés létre nem jöttéhez vezet.

Nem állapodtak meg a svájci frank nyilvántartásban, mert ez nincs benne a szerződésben és a Kockázat- feltáró Nyilatkozat is az árfolyamváltozásról és az ahhoz kapcsolódó törlesztőrészlet módosulásáról szól. Amennyiben elfogadja azt a tényt, hogy a felperes a szerződésben nyilatkozott az ÁSZF átvételéről, abban az esetben a A/8 szám alatt csatolt beadvány csak egy alperesi nyilatkozatnak tekinthető, ezért amennyiben azt a másik fél vitatja, akkor az alperest terheli annak a bizonyítása, hogy az ÁSZF-et ilyen tartalommal adta át. A szerződésben tett nyilatkozat az ÁSZF átvételéről nem egyértelmű. Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor arra a következtetésre jutott,

hogy a Korm. rendelet nem alkalmazható, mivel az ÁSZF a Hpt. rendelkezései alapján válik a szerződés részévé.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

Érvelése szerint az elsőfokú eljárásban igazolta, hogy a régi Ptk. 205. § (2) bekezdése alapján a felek között létrejött a perbeli szerződés, mert valamennyi lényeges kérdésben megállapodtak. A szerződés tartalmazza, hogy svájci frank alapú, változó kamatozású, fix törlesztőrészletű és változó futamidejű, amelynek keretében 2.750.000 forint kölcsönt nyújtott a felperesnek, ezt fix 49.341 forint összegű részletben kellett visszafizetnie, az induló futamidőt 96 hónapban határozták meg azzal, hogy a havi törlesztőrészletek száma az árfolyamváltozás függvényében módosulhat. A perbeli szerződés a DH 1 és a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH 2 törvény) hatálya alá tartozik, azonban a szerződésben kikötött bázis árfolyamnak a DH 1 törvény 3. § (1) és (2) bekezdése alapján már nincs jelentősége, mert az MNB hivatalos deviza árfolyama lépett a korábbi kikötés helyébe.

A másodlagos kereset körében a felperes a havi törlesztőrészletek számának változására vonatkozó kikötés tisztességtelenségére sem az elsőfokú, sem a másodfokú eljárásban nem tett nyilatkozatot, bizonyítékot nem csatolt, ezért a kikötés tisztességtelensége nem állapítható meg.

A kölcsönszerződés utolsó mondatával kapcsolatos kereset azért alaptalan, mert ezen szerződési feltétel tisztességtelensége nem vizsgálható, mivel egyszerű tényállítást, illetve kijelentést tartalmaz és nem a felperest terhelő szerződéses kötelezettséget, illetve nem az alperest illető szerződéses jogosultságot szabályozza. Hangsúlyozta, hogy ez a rendelkezés az egyedi kölcsönszerződésben közvetlenül a felperes aláírása felett kiemelve található. Ez volt a legcélszerűbb módja annak a bizonyítására, hogy a felperes elfogadta a kölcsönszerződés részét képező ÁSZF-et. Mindezek alátámasztásaként hivatkozott és idézett a Pécsi Ítéldbírá Pf.VI.20.020/2017/7. számú ítéletéből, valamint a Kúria Pfv.I.21.202/2015/4., Gfv.VII.30.031/2016/7. és a Pfv.VI.20.295/2016/7. számú ítéleteiből.

A felperes az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő a deviza alapú kikötés tisztességtelenségének megállapítása iránti kereseti kérelmet. A Pp. 3. § (3) bekezdése és a 164. § (1) bekezdése alapján a 2016. április 29-én tartott tárgyaláson elhangzott tájékoztatásra tekintettel a felperes a Kockázatfeltáró Nyilatkozat tartalmának vizsgálatát a másodfokú eljárásban már nem kérheti figyelemmel a Pp. 235. § (1) bekezdésében foglaltakra. Ugyanakkor megjegyezte, hogy az A/10 alatt csatolt irat megfelelő tájékoztatást nyújtott a fogyasztók részére a deviza alapú szerződésekről és éppen ezen tájékoztatást követően nyújtotta be a felperes a fix törlesztésű, változó kamatozású és változó futamidejű svájci frank alapú szerződésre vonatkozó kölcsönkérelmét annak érdekében, hogy az árfolyam és a kamatváltozás ne érintse a felperes havi fizetési kötelezettségét. Hangsúlyozta, hogy a felperes 2009. augusztus 11-én nyilatkozott arról, hogy átvette a kölcsönszerződés tervezetét, míg a szerződéskötésre 2009. augusztus 14-én került sor, ezért nyilvánvalóan elegendő időt biztosított arra, hogy a szerződéstervezetet alaposan áttanulmányozza. Ezzel kapcsolatban hivatkozott a 2/2012. (XII. 10.) PK véleményre, a BDT2013. 2889. számú eseti döntésre és a 6/2013. Polgári jogegységi határozatra.

A felperes nem terjesztett elő annak megállapítása iránt kereseti kérelmet, hogy a perbeli szerződés forint alapon jött létre a peres felek között, ezért az erre való hivatkozása a Pp. 235. § (1) bekezdésében ütközik. A felperes forintban tett eleget a havi törlesztőrészlet fizetési kötelezettségének, ezért a visszaellenőrzés biztosítása céljából a fogyasztó érdekét szem előtt tartva tüntette fel forintban a befizetések összegét. Megjegyezte, hogy az MNB nem kifogásolta az ügyfelekkel szemben fennálló követeléseknek forintban történő nyilvántartását. Hangsúlyozta, hogy valamely szerződési feltétel egyedi megtárgyaltságára való tényállításra tekintettel nem hivatkozhat annak tisztességtelenségére, mivel az egyedileg megtárgyalt szerződési feltétel jogszabályi

rendelkezés alapján nem minősülhet tisztességtelennek. Az elsőfokú eljárásban részletesen kifejtette és levezette, hogy a kölcsön és a törlesztőrészek összege devizában hogyan számítható ki egy egyszerű osztással, amelyet már a szerződéskötés napján is megtehetett a felperes. A kölcsönszerződés egyedi része módosította az ÁSZF 7. pontját, így az egyedi kölcsönszerződés határozta meg a bázis/kirovó árfolyamot. Mindezekre tekintettel téves az a felperesi hivatkozás, hogy az irányadó árfolyam nem került megállapításra. A bank gyakorlata alapján az OTP Bank Nyrt. mindenkor záró árfolyamát veszi figyelembe a mérési időpontban elszámolási alapként, ezért az nem olyan feltétel, amelyben a feleknek külön meg kellett volna állapodni. Állításának alátámasztásaként hivatkozott a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.171/2017/5. számú ítéletében és a Kúria Pfv.VI.20.970/2015/6. számú ítéletében foglaltakra. A felperes a meghallgatása során maga nyilatkozott úgy, hogy elolvasta az általa aláírt szerződéseket, okiratokat, ezért a kölcsönszerződés egyedi részéből megállapítható, hogy amennyiben általánosan tájékozott, ésszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó elolvassa ezt, úgy tudomása kellett legyen arról, hogy svájci frank alapú szerződést köt és az milyen kockázatokat rejt magában. Hangsúlyozta, hogy ennek ellenkezőjét kizárólag a fellebbezésben állította. A felperes az elsőfokú eljárásban nem vitatta, hogy nem az A/8 sorszám alatt csatolt ÁSZF-et vette át, ezért az ezzel kapcsolatos hivatkozása a Pp. 235. § (1) bekezdését sérti. Jelen esetben a régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdésében előírt konjunktív feltételek egyike sem teljesült, mert a perbeli szerződés vonatkozásában a felperes külön tájékoztatást kapott a deviza alapú konstrukcióval kapcsolatban, amely megfelel a szokásos banki szerződési gyakorlatnak.

A fellebbezés nem alapos.

A felperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatására irányult, ezért azt az ítéltábla teljes terjedelmében bírálta felül a Pp. 228. § (4) bekezdése alapján, mivel nem volt jogerőre emelkedett része.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, az ítéltábla a döntésével és annak jogi indokolásával egyetért. A fellebbezésben foglaltakra tekintettel az alábbiakkal egészíti ki.

A régi Ptk. 205. § (2) bekezdése szerint a szerződés létrejöttéhez a feleknek a lényeges, valamint a bármelyikük által lényegesnek minősített kérdésekben való megállapodása szükséges.

A régi Ptk. 523. § (1) bekezdése kimondja, hogy kölcsönszerződés alapján a pénzintézet vagy más hitelező köteles meghatározott pénzüsszeget az adós rendelkezésére bocsátani, az adós pedig köteles a kölcsön összegét a szerződés szerint visszafizetni.

A kölcsönszerződés lényeges tartalmi eleme a perbeli esetben a bank által folyósítandó összegben és az adós visszafizetési kötelezettségében való megállapodás. Ez utóbbi meghatározásának egyik lehetséges módja az adós által teljesítendő törlesztőrészek számának, összegének és esedékességének megjelölése. A kölcsönszerződés egyedi részében azt rögzítették a felek, hogy deviza alapú, változó futamidejű, fix összegű törlesztőrészekkel kerül megkötésre. A deviza alapú kölcsönszerződésnek az a lényege, hogy a szerződés tárgya, vagyis a hitelező által folyósítandó kölcsön összege és az adós tartozása, azaz a törlesztőrészek összege egyaránt devizában kerül meghatározásra, ezért az adós tartozása devizában keletkezik, a kölcsön folyósítására és törlesztésére forintban kerül sor, azaz az ún. kirovó és lerovó pénznem eltér egymástól, a kirovó pénznem deviza, a lerovó pénznem pedig forint. A felek a szerződés megkötésekor a kölcsönösszeg devizában való meghatározása során két módot választhatnak: vagy az érintett devizanemben jelölik meg pontosan, összecszerűen a kölcsön összegét, ebben az esetben a folyósítás időpontjában

irányadó árfolyamtól függ, hogy ténylegesen milyen forint összeg kerül az adós részére átadásra; vagy azt forint összegben jelölik meg, amelynek a folyósítás időpontja szerinti árfolyamon az adott devizanemre átszámított összege az adós kirovó pénznemben meghatározott tartozása. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat III.1. pontja szerint mindkét mód alkalmas a kirótt tartozás egyértelmű meghatározására. A 6/2013. Polgári jogegységi határozat III.1. pontja kiemeli továbbá azt is, hogy a kirovó és a lerovó pénznem lényegéből következik, hogy téves az az álláspont, amely szerint a törlesztés pontos összege nem határozható meg a szerződéskötés időpontjában. A deviza alapú kölcsöntartozás éppen olyan egyértelműen meghatározott, mint az effektivitási kikötéssel ellátott devizakölcsön. Az adós tartozása mindkét esetben a szerződéskötés időpontjában egyértelműen rögzül: az a kirovó pénznemben meghatározott összeg. A kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből szükségszerűen az következik, hogy a szerződéskötés időpontjában nem lehet megmondani, hogy a lerovás (szerződéskötéskor nem is szükségszerűen ismert) pénzneméből mennyit kell adni ahhoz, hogy az adós teljesítsen. Ez azonban a kirótt tartozás egyértelmű meghatározottságát nem érinti.

A felperes álláspontjától eltérően nem szükséges, hogy a folyósított összeg, illetve a törlesztések összege devizában meghatározva, tételesen szerepeljen a szerződésben, hanem az is elégséges, ha azok a szerződés rendelkezései alapján kiszámíthatók. Ezzel egyezően foglalt állást az 1/2016. Polgári jogegységi határozat is – összhangban a 6/2013. Polgári jogegységi határozatban foglaltakkal –, amelynek 1. pontja rögzíti, hogy a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve az annak szerződéskötéskor részévé vált általános szerződés feltételeket is – a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A perbeli esetben a kölcsönszerződés egyértelműen rögzíti a lerovó pénznemben, azaz forintban folyósítandó kölcsön összegét, amely a kölcsönszerződés részét képező, módosított ÁSZF 7.a. pontja alapján pontosan kiszámítható, hogy a kirovó pénznemben, azaz svájci frankban milyen összegű tartozása keletkezett a felperesnek. Erre figyelemmel ugyan nem számszerűen, de a szerződés rendelkezései alapján kiszámítható módon meghatározásra került a kölcsön összege devizában is, ezért a szerződés megfelel a szerződéskötéskor hatályos Hpt. 213. § (1) bekezdésének a) pontjában előírt követelménynek, mert az tartalmazza a kölcsön összegét, ezért ez nem sérti a régi Ptk. 523. §-ában foglaltakat sem. Önmagában az a tény, hogy az alperes az adós tartozását nem devizában, hanem forintban tartja nyilván, nem teszi a szerződést érvénytelenné és nem minősül forint kölcsönnek sem, mert ez csak elszámolási (átszámítási) alap, mivel a felek egymás közötti jogviszonyában a forint és a svájci frank között átváltásra nem kerül sor, hanem egy számtani műveletet végez el a forint és a svájci frank relációjában a kölcsön folyósításakor, illetve a törlesztések átvételekor. Hasonlóan foglalt állást a Szegedi Ítéltábla a BDT2014. 3155. számon közzétett eseti döntésben.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a peres felek között a deviza alapú kölcsönszerződés létrejött, mert az tartalmazza a lényeges kérdésekben a felek megállapodását.

Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereset elbírálása során helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a perbeli szerződés a DH 1 és DH 2 törvények hatálya alá tartozik, amit a szerződésen kívül alátámaszt az alperes által 2009. augusztus 11-én aláírt Kockázatfeltárási Nyilatkozat és tájékoztató, továbbá az alperes érdemi ellenkérelméhez csatolt DH 2 törvénynek megfelelő elszámolás, amellyel kapcsolatban a felperes a törvényes határidőn belül nem nyújtott be panaszt, ezért az a DH 2 törvény 38. § (6) bekezdése alapján felülvizsgálnak minősül.

Az alperes a fellebbezési ellenkérelmében helyesen hivatkozott arra, hogy a felperes sem az elsőfokú eljárásban, sem a fellebbezésében nem adta indokát annak, hogy a kamat- és árfolyamváltozás függvényében a fix összegű törlesztőrészlet mellett a futamidő módosulását milyen okok alapján tekinti tisztességtelennek. Az elsőfokú bíróság a 2016. április 29-én tartott tárgyaláson a Pp. 3. § (3) bekezdése és a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a másodlagos kereset elbírálása körében részletes tájékoztatást adott a bizonyítandó tényekre, a felperest terhelő bizonyítási kötelezettségre, figyelmeztetve annak elmaradása jogkövetkezményére is. A felperes erre semmilyen nyilatkozatot nem tett, tényállítása nem volt, a korábban a külön okiratra utaló (ÁSZF) kikötés tisztességtelensége és a bizonyítás hátrányos megváltoztatása ezen szerződéses rendelkezés vonatkozásában nem értelmezhető, ezért az erre irányuló kereseti kérelmet az elsőfokú bíróság ugyancsak helyesen utasította el.

A kölcsönszerződés végén az aláírás előtt kivastagítva szerepel, hogy a felperes az ÁSZF-t átvette, a tartalmát megértette, a szerződés ezzel együtt érvényes. Az ÁSZF annak száma alapján beazonosítható, ezért ezzel kapcsolatban az alperest további bizonyítás nem terheli. A perbeli egyedi kölcsönszerződés második, harmadik és negyedik oldalán az ÁSZF részbeni módosítására és kiegészítésére ugyan sor került, ez azonban nem változtat azon a tényen, hogy az egyéb feltételeket az ÁSZF tartalmazza. A szerződés az ÁSZF-re is kiterjedő létrejöttéhez nem szükséges, hogy a felek minden egyes kikötést egyedileg megtárgyaljanak, mert éppen az az ÁSZF sajátossága, hogy nem válik egyedileg megtárgyalttá. Elegendő az, ha az ÁSZF alkalmazója lehetővé teszi a másik félnek, hogy azok tartalmát megismerje és azt a másik fél kifejezetten vagy ráutaló magatartással elfogadja. A jelen perben a felperes által is aláírt kölcsönszerződés kifejezetten tartalmazza, hogy az abban foglaltakat megismerte, azt megértette, amit aláírásával igazolt.

A régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdéséből következően két feltételnek kell teljesülnie ahhoz, hogy a ÁSZF a szerződés részévé váljon: egyrészt az ÁSZF tartalma megismerhető kell hogy legyen, másrészt a másik félnek azt el kell fogadnia. A GK 37. számú állásfoglalás szerint akkor minősül megismerhetőnek az ÁSZF, ha a feltétel alkalmazója a feltételeket rendelkezésre bocsátja vagy a közzétett feltételek megjelenési helyét megjelöli. Ez a feltétel teljesült, mert a kölcsönszerződés végén írásban nyilatkozott a felperes arról, hogy annak tartalmát megismerte. A másik feltétel is megvalósult, mivel az elfogadás ráutaló magatartással is történhet, így például az ÁSZF megismerését követően a szerződés aláírásával. Az ÁSZF átvételének rögzítése és annak szerződés részévé válása a régi Ptk. 205/B. § (1) bekezdésének megfelelő, ezért a Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésének j) pontja nem alkalmazható.

A felperes fellebbezésében kifejtett álláspontjával szemben a perbeli kölcsönszerződés nem minősül azért atipikus szerződésnek, mert deviza elszámolású, erre is a régi Ptk. 522-523. §-aiban foglaltakat kell alkalmazni. Az atipikus szerződés egyébként sem kapcsolódik a régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdéséhez, amely az ÁSZF-re vonatkozóan külön tájékoztatási kötelezettséget ír elő. Az ÁSZF-ről a szerződő felet akkor kell külön tájékoztatni, ha az a szokásos szerződési gyakorlattól vagy a szerződésre vonatkozó rendelkezésektől lényegesen, vagy a korábban a felek között alkalmazott kikötéstől eltér. A perbeli deviza alapú kölcsönszerződés nem tér el a szokásos banki szerződési gyakorlattól, ilyen szerződéseket a perbeli szerződéskötést megelőzően is évek óta kötött már az alperes, ezért a régi Ptk. 205/B. § (2) bekezdése jelen esetben nem alkalmazható.

A felperes kizárólag a fellebbezésében hivatkozott a Kockázatfeltárási Nyilatkozat ellentmondásosságára, ezzel kapcsolatban semmilyen kereseti kérelmet nem terjesztett elő, ezért az a Pp. 235. § (1) bekezdésébe ütközik, azt az ítéletábra figyelmen kívül hagyta.

Az ítéletábra a felperesnek az árfolyamkockázattal és a deviza alapú szerződéssel kapcsolatban tett egyéb kijelentéseit ugyancsak nem tudta vizsgálni, mert ezek tisztességtelenségére az elsőfokú eljárásban nem terjesztett elő kereseti kérelmet.

Az ítéletábra egyebekben teljes egészében osztotta az alperes fellebbezési ellenkérelmében foglaltakat.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (2) bekezdése szerint állapította meg az alperest képviselő jogtanács munkadíját a ténylegesen kifejtett tevékenységére tekintettel.

Budapest, 2017. év június 22.

. Buglyó Gabriella s. k.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna s. k.
előadó bíró

. Mizerák Judit s. k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő